EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2019 06 21
COM(2019) 283 final

2019/0137 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo, nukrypstant nuo Direktyvos 2006/112/EB 193 straipsnio, Čekijai suteikiamas leidimas taikyti bendrąjį atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2018 m. gruodžio 20 d. Taryba priėmė Direktyvą (ES) 2018/2057 dėl bendrojo atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo (BAAM) laikino taikymo sandoriams, kurių vertė viršija 17 500 EUR ribą[1], iš dalies pakeisdama PVM direktyvą[2].

Prieš tai priimtas PVM veiksmų planas[3], kuriame Komisija išdėstė savo ketinimus dėl galutinės PVM sistemos, skirtos tarpvalstybinei įmonių tarpusavio prekybai Sąjungos viduje, sukūrimo[4]. Vis dėlto kadangi tokios galutinės PVM sistemos įgyvendinimas užtruktų ne vienus metus, kai kurios valstybės narės paprašė skubių ir konkrečių priemonių, kurios jau dabar padėtų pažaboti karuselinį sukčiavimą[5]. Konkrečiai, jos paprašė galimybės taikyti laikiną BAAM, o po to, Komisijai pateikus atitinkamą pasiūlymą[6], buvo priimta Direktyva (ES) 2018/2057 (toliau – BAAM direktyva).

Pagal tą direktyvą tam tikrus apibrėžtus kriterijus atitinkančios valstybės narės turi galimybę paprašiusios gauti leidimą taikyti laikiną BAAM iki 2022 m. birželio 30 d. 2019 m. sausio 21 d. ir kovo 22 d. Komisijoje užregistruotais raštais Čekija paprašė tokio leidimo ir pateikė informaciją, įrodančią, kad kriterijus ji atitinka.

Šis pasiūlymas neturėtų sutrukdyti šiuo metu vykstančioms diskusijoms dėl galutinės PVM sistemos[7].

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Kriterijai, kuriuos būtina atitikti, ir procedūra, kurios reikia laikytis norint gauti leidimą taikyti BAAM, išdėstyti PVM direktyvos naujo 199c straipsnio, įterpto BAAM direktyva, 1–4 dalyse. Čekija šiuo tikslu pateikė toliau nurodytą visų pirma straipsnio 199c 3 dalimi reikalaujamą informaciją.

---

1 2018 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva (ES) 2018/2057, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nuostatos dėl bendrojo atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo laikino taikymo tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms, kurių vertė viršija tam tikrą ribą (OL L 329, 2018 12 27, p. 3–7).

2 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11, p. 1).

3 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl PVM veiksmų plano „Bendros ES PVM erdvės kūrimas. Laikas spręsti“ (COM(2016) 148 *final*, 2016 m. balandžio 7 d.).

4 Šiuo metu Komisijos priimti reikalingi pasiūlymai:
Tarybos direktyvos, kuria dėl tam tikrų pridėtinės vertės mokesčio sistemos taisyklių suderinimo ir supaprastinimo iš dalies keičiama Direktyva 2006/112/EB ir nustatoma valstybių narių tarpusavio prekybos apmokestinimo galutinė sistema, pasiūlymas (COM(2017) 569 *final*, 2017 10 04);
Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB nuostatos dėl galutinės valstybių narių tarpusavio prekybos apmokestinimo PVM sistemos veikimui skirtų išsamių techninių priemonių nustatymo, pasiūlymas (COM(2018) 329 *final*, 2018 05 25).

5 Viena pagrindinių karuselinio sukčiavimo (kartais dar vadinamo dingusio prekiautojo sukčiavimu) priežasčių yra išimtis, šiuo metu taikoma Bendrijos viduje tiekiamoms prekėms, pagal kurią leidžiama prekes įsigyti nemokant PVM. Kai kurie prekybininkai vėliau užsiima mokestiniu sukčiavimu, t. y. mokesčių administratoriams nesumoka iš savo klientų gauto PVM. Tačiau tie klientai, gavę galiojančias sąskaitas faktūras, tebeturi teisę į mokesčių atskaitą. Tos pačios prekės gali būti tiekiamos kelis kartus, įtraukiant vėlgi neapmokestinamas Bendrijos viduje tiekiamas prekes. Panašus karuselinis sukčiavimas gali vykti ir teikiant paslaugas.

6 COM(2016) 811 *final*, 2016 12 21.

7 COM(2018) 329 *final*, 2018 05 25.

1. Išsamus pagrindimas, kad užtikrinama atitiktis atitinkamiems kriterijams (PVM direktyvos 199c straipsnio 3 dalies a punktas, atsižvelgiant į 1 dalį)

1.1. Remiantis 2016 m. rugpjūčio 23 d. galutine ataskaita dėl PVM nepriemokos, PVM nepriemoka 2014 m. bent 5 procentiniais punktais didesnė už Bendrijos PVM nepriemokos medianą.

Remiantis 2016 m. rugpjūčio 23 d. Komisijos paskelbta 2016 m. galutine ataskaita dėl PVM nepriemokos[8], Čekijos PVM nepriemoka 2014 m. sudarė 16,14 proc. jos bendros PVM prievolės. Ataskaitoje taip pat nurodoma, kad Europos Sąjungos (ES) PVM nepriemokos mediana tuomet buvo 10,4 proc. Taigi Čekijos PVM nepriemoka ES PVM nepriemokos medianą viršija daugiau kaip 5 procentiniais punktais.

1.2. Remiantis prie pasiūlymo dėl BAAM direktyvos pridėtu poveikio vertinimu, karuselinio sukčiavimo lygis sudaro daugiau nei 25 proc. bendros PVM nepriemokos.

Minėtame poveikio vertinime[9] nurodoma, kad karuselinis sukčiavimas nulemia 28 proc. Čekijos PVM nepriemokos. Taigi užtikrinama atitiktis ir šiam kriterijui.

1.3. Nustatyta, kad kitų kontrolės priemonių, įskaitant administracinį bendradarbiavimą PVM srityje, kovai su karuseliniu sukčiavimu nepakanka.

Remiantis Čekijos pateikta informacija, ši valstybė narė, kovodama su sukčiavimu PVM, jau yra ėmusis įvairių konkrečių kontrolės priemonių. Šių priemonių apžvalga pateikiama toliau kartu su Čekijos parengtu jų veikimo ir efektyvumo vertinimu. Dar pateikiamas Čekijos parengtas administracinio bendradarbiavimo PVM srityje su kitomis valstybėmis narėmis vertinimas.

1.3.1. Sektorių atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo taikymas

Remiantis PVM direktyvos 199 ir 199a straipsniais, Čekija išplėtė atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo taikymą prekėms daugelyje sektorių, kaip antai: statybos darbų, darbuotojų statybos darbams, nekilnojamojo turto, kai tiekėjas pasirenka apmokestinimą, atliekų ir laužo, prekių, teikiamų kaip užstatas ir tiekiamų, kad būtų įvykdyti to užstato reikalavimai, prekių, kurių atžvilgiu teisė į nuosavybę yra suteikta perėmėjui ir kurios yra tiekiamos perėmėjui pasinaudojus šia teise, nekilnojamojo turto, nuosavybės teise priklausančio skolininkui ir perleidžiamo taikant priverstinio pardavimo procedūrą, šiltnamio efektą sukeliančių dujų kvotų, mobiliųjų telefonų, integrinių grandynų prietaisų, dujų ir elektros, taip pat elektros sertifikatų, tam tikrų telekomunikacijų srities paslaugų, žaidimų konsolių, knyginių kompiuterių, grūdų ir tam tikrų augalų, tam tikrų metalų (įskaitant brangiuosius).

Remiantis Čekijos vertinimu, šios priemonės buvo labai efektyvios, tačiau neapsaugojo nuo sukčiavimo praktikos persikėlimo į kitus sektorius, pvz., nuo mobiliųjų telefonų prie kitų elektronikos prietaisų, nuo aukso prie kitų metalų (sidabro, platinos).

1.3.2. Solidarioji atsakomybė

Vadovaudamasi PVM direktyvos 205 straipsniu, daugeliu atveju – dėl priežasčių, susijusių su PVM, sandoriams tarp apmokestinamųjų asmenų Čekija pradėjo taikyti solidariąją

[8] Socialinių ir ekonominių tyrimų centras (CASE), PVM nepriemokos 28 ES valstybėse narėse tyrimas ir ataskaitos: 2016 m. galutinė ataskaita (TAXUD/2015/CC/131), 2016, p. 19.

[9] SWD(2016) 457 *final*, 2016 12 21, p. 39.

atsakomybę. Solidarioji atsakomybė taikytina tam tikrais mineralinių alyvų ir kitų produktų, kuriems taikomi akcizo mokesčiai, tiekimo atvejais.

Be to, laikoma, kad klientai yra solidariai atsakingi už PVM mokėjimą ir visais kitais prekių arba paslaugų pirkimo atvejais, išsiaiškinus, kad jie veikė nesąžiningai, ypač jei įvykdomas žinojimo testas, t. y. klientas žinojo arba turėjo žinoti, kad tiekėjas sąmoningai nesumokės PVM mokesčių administratoriui. Pažymėtina ir tai, kad yra daug konkrečių atvejų, kai kliento solidarioji atsakomybė sistemingai taikoma tada, kai, pavyzdžiui, kaina, nesant jokio įtikinamo paaiškinimo, akivaizdžiai neatitinka įprastos rinkos kainos; kai naudojama virtualioji valiuta arba kai tiekėjas yra nepatikimas apmokestinamasis asmuo (žr. tolesnį 1.3.4 punktą).

Remiantis Čekijos vertinimu, ši priemonė – prevencinio pobūdžio, tačiau ją sunku taikyti sudėtingais tiekimo grandinių atvejais, ypač kai dingusio prekiautojo klientas yra jokio turto neturintis subjektas. Be to, žinojimo testas sukėlė nemažų keblumų ir mokesčių administratoriams, nes nacionalinių teismų sprendimu mokesčių administratorius privalo įrodyti, kad klientas žinojo arba turėjo žinoti, kad tiekėjas PVM nesumokės.

1.3.3. Mokėjimo padalijimo mechanizmas

Čekija pradėjo taikyti savanoriško mokėjimo padalijimo mechanizmą. Taikant mokėjimo padalijimo mechanizmą, klientas moka PVM nebe tiekėjui, o tiesiogiai mokesčių administratoriui. Taip panaikinama kliento atsakomybę sumokėti PVM viso PVM atitinkamame sandoryje atžvilgiu tais atvejais, kai klientas laikomas solidariai atsakingu pagal sąlygas, išdėstytas 1.3.2 punkte.

Čekijos vertinimu, ši priemonė efektyvi, tačiau ne itin tinkama dėl to, kad yra savanoriška. Čekija mano, kad jei mokėjimo padalijimas taptų privalomas, pernelyg padidėtų administracinė ir finansinė našta: tiek prekybininkams, tiek mokesčių administratoriams tektų didesnė mokėjimų administravimo našta, išaugtų personalo ir IT sąnaudos Be to, klientui nepasinaudojus mokėjimo padalijimo mechanizmu, negalima laikyti, kad žinojimo testo sąlygos yra tenkinamos. Nacionalinių teismų sprendimu, net ir tokiu atveju mokesčių administratorius turi įrodyti, kad klientas žinojo arba turėjo žinoti, jog yra įtraukiamas į sukčiavimo schemą. Pažymėtina ir tai, kad PVM gali būti susigrąžinamas tik iš tokio kliento, kuris nesinaudojo mokėjimo padalijimo mechanizmu pagal solidariosios atsakomybės schemą, jei bandymas susigrąžinti PVM iš tiekėjo buvo nesėkmingas; taigi galimybė praktiškai susigrąžinti PVM atsiranda tik po tam tikro laiko.

1.3.4. Nepatikimų apmokestinamųjų asmenų nustatymas (taikoma registruotiems PVM mokėtojams)

Jei įvykdomas didelis mokestinių prievolių pažeidimas, mokesčių administratorius, remdamasis tam tikrais kriterijais, gali įvardyti apmokestinamąjį asmenį kaip nepatikimą. Šie kriterijai yra: bent 500 000 CZK sudaranti kumuliacinė PVM nepriemoka per bent tris iš eilės kalendorinius mėnesius, mokestinių prievolių pažeidimas, dėl kurio mokesčių administratorius turėjo atlikti mokesčių korekcijas bent dviejuose iš šešių iš eilės mokestinių laikotarpių, mokesčių pažeidimais grindžiamas mokesčių administratoriaus atsisakymas tenkinti prašymą dėl bent 500 000 CZK sudarančios pirkimo PVM atskaitos, negebėjimas atsakyti į mokesčių administratoriaus užklausas, negebėjimas pateikti PVM deklaracijos bent du kartus per dvylikos iš eilės kalendorinių mėnesių laikotarpį, klaidingos arba neišsamios informacijos pateikimas PVM mokėtojo vardu, mokesčių administratoriaus išvada, kad bent 500 000 CZK sudaranti pardavimo PVM suma nebuvo deklaruota. Informacija apie

nepatikimus apmokestinamuosius asmenis skelbiama mokesčių administratoriaus svetainėje (numatyta ir apskundimo procedūra).

Čekijos vertinimu, ši priemonė pasižymi prevenciniu poveikiu, tačiau ją taikant turi būti galiojantis mokesčių administratoriaus sprendimas, o kol jo nėra, kelias sukčiavimui išlieka atviras. Be to, ši priemonė praktiškai neveikia tarpvalstybiniais atvejais, nes subjektas, laikomas nepatikimu apmokestinamuoju asmeniu Čekijoje, gali toliau naudotis (galiojančiu) PVM mokėtojo kodu vykdydamas sukčiavimo schemas Bendrijos viduje.

1.3.5. Nepatikimų apmokestinamųjų asmenų nustatymas (taikoma ne PVM mokėtojams)

Ši priemonė, panaši į prieš tai minėtąją, skirta nepatikimiems asmenims nustatyti. Tačiau šiuo atveju kalbama apie tuos asmenis, kurie (dar) nėra registruoti PVM mokėtojai, bet jau yra padarę tam tikrų PVM prievolės pažeidimų. Nepatikimų asmenų sąrašas skelbiamas mokesčių administratoriaus svetainėje.

Jei toks nepatikimas asmuo tampa registruotu PVM mokėtuoju, jis automatiškai įgyja nepatikimo apmokestinamojo asmens statusą, taikant priemonę, minimą 1.3.4 punkte. Be to, nepatikimam apmokestinamajam asmeniui nustojus būti registruotu PVM mokėtoju, jo, kaip nepatikimo asmens, statusas išlieka. Numatyta apskundimo procedūra šiam statusui panaikinti taikytina panašiomis sąlygomis kaip ir nepatikimų apmokestinamųjų asmenų atveju.

Čekijos vertinimu, ši priemonė pasižymi prevenciniu poveikiu ir užtikrina tęstinumą tarp nepatikimo asmens ir nepatikimo apmokestinamojo asmens statuso. Vis dėlto, kaip ir 1.3.4 punkte nurodytų trūkumų atveju, sukčiautojai gali veiksmingai apeiti šią priemonę prieš tapdami PVM mokėtojais arba tarpvalstybiniais atvejais.

1.3.6. Papildomos PVM ataskaitos

Siekiant nustatyti galimus mokestinio sukčiavimo scenarijus, atliekamas papildomų PVM ataskaitų, kurias apmokestinamieji asmenys teikia už kiekvieną kalendorinį mėnesį, duomenų kryžminis patikrinimas. Tai padėjo mokesčių administratoriams patobulinti apmokestinamųjų asmenų, kuriuos vėliau teks tikrinti, atrankos metodą.

Nors ši standartinė priemonė padeda greičiau nustatyti sukčiautojus, Čekijos nuomone, atsižvelgiant į bendrą mokesčių administratoriaus pajėgumą vykdyti kontrolę, ji jau yra pasiekusi savo galimybių ribas.

1.3.7. Areštas

Atskirais atvejais, siekiant užtikrinti, kad PVM būtų sumokamas, arešto orderius gali išduoti mokesčių administratorius.

Čekijos vertinimu, ši priemonė labai efektyvi, tačiau dėl to, kad yra taikoma tik pavieniais atvejais, ji neužtikrina bendros PVM sistemos visapusiškos apsaugos.

1.3.8. Automatinis išregistravimas iš PVM mokėtojų registro

Taikant šią priemonę panaikinamas sunkų PVM prievolės pažeidimą padariusio apmokestinamojo asmens PVM mokėtojo kodas. Ši priemonė taikytina PVM mokėtojų grupėms ir apmokestinamiesiems asmenims, kurių apyvarta per paskutinius dvylika kalendorinių mėnesių neviršijo 1 mln. CZK.

Čekija šią priemonę apibūdina kaip labai efektyvią tiek vidaus, tiek tarpvalstybinėje prekyboje. Vis dėlto atsižvelgiant į tai, kad ši priemonė taikoma tik sandoriui įvykus, ji negali visiškai užkirsti kelio sukčiavimui.

1.3.9. Atsisakymas suteikti teisę į atskaitą (arba išimtį Bendrijos viduje tiekiamoms prekėms), remiantis „žinojimo testu“

Ši priemonė taikoma siekiant atsisakyti suteikti teisę į atskaitą arba teisę taikyti išimtį, jei gavėjas (pirmuoju atveju) arba tiekėjas (antruoju atveju) žinojo arba turėjo žinoti (žinojimo testas), kad dalyvauja sandoryje, kuris sietinas su sukčiavimu PVM. Tai atspindi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) praktiką, kaip išdėstyta sprendime *Kittel*[10]. Čekijos administratorius naudojasi žinojimo raštais, kuriais verslo subjektai informuojami apie tai, kad gali būti įtraukti į sukčiavimo schemą. Šie raštai gali būti skirti konkrečiam gavėjui (juose gali būti arba nebūti minimas įtartinas verslo partneris) arba bendro pobūdžio (pranešimas visuomenei apie tai, kad Čekijoje arba Europos Sąjungoje galimai taikoma tam tikra sukčiavimo praktika).

Vis dėlto, Čekijos vertinimu, organizuoto sukčiavimo atveju mokesčių administratoriui sunku praktiškai įrodyti, kad verslo subjektas žinojo arba turėjo žinoti, kad yra įtraukiamas į sukčiavimo schemą.

1.3.10. Pareiškėjų tikrinimas prieš registruojant juos PVM mokėtojais

Sisteminis tikrinimas prieš registruojant atliekamas siekiant nustatyti, be kita ko, galimus dingusius prekiautojus, pvz., tyrimas vietoje atliekamas siekiant įrodyti, kad nevykdoma arba neketinama vykdyti jokia efektyvi ekonominė veikla, ir šiuo pagrindu atmesti registracijos prašymą.

Čekija mano, kad ši priemonė yra labai efektyvi vykdant sukčiautojų patekimo į PVM sistemą (ir sukčiavimo praktikos Bendrijos viduje) prevenciją, tačiau teigia, kad remiantis objektyviais veiksniais yra sunku įrodyti esant tvirtų duomenų, kurių pagrindu būtų galima įtarti, jog PVM mokėtojo kodas bus panaudotas sukčiavimo tikslu, atsižvelgiant į ESTT sprendime *Ablessio*[11] išdėstytus kriterijus.

1.3.11. Administracinis bendradarbiavimas PVM srityje (Tarybos reglamentas (ES) Nr. 904/2010)[12]

Čekijos teigimu, daug dėmesio skiriama bendradarbiavimui ir keitimuisi informacija su kitomis valstybėmis narėmis. Be bendradarbiavimo, numatyto Reglamente (ES) Nr. 904/2010, sudaryti bendradarbiavimo susitarimai su Slovakija ir Lenkija, o dar vienas, su Vokietija, šiuo metu ruošiamas.

Be to, Čekija reguliariai dalyvauja atliekant vadinamuosius vienalaikius daugiašalius patikrinimus su kitomis valstybėmis narėmis. Pažymėtina ir tai, kad Čekija dalyvauja visoje „Eurofisk“ tinklo vykdomoje veikloje (dingusio prekiautojo sukčiavimas Bendrijoje, transporto priemonės, muitinės procedūros, observatorija, elektroninė prekyba ir Sandorių tinklo analizė (angl. *Transaction Network Analysis*, TNA)). „Eurofisk“ duomenys aktyviai naudojami siekiant nustatyti įtartinus sandorius.

---

10 2006 m. liepos 6 d. sprendimas *Kittel*, C-439/04, EU:C:2006:446.

11 2013 m. kovo 14 d. sprendimas *Ablessio*, C-527/11, EU:C:2013:168.

12 2010 m. spalio 7 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 904/2010 dėl administracinio bendradarbiavimo ir kovos su sukčiavimu pridėtinės vertės mokesčio srityje (nauja redakcija) (OL L 268, 2010 10 12, p. 1).

Čekijos teigimu, administracinis bendradarbiavimas PVM srityje yra neabejotinai labai svarbus, tačiau iki galo neužkerta kelio sukčiavimo apraiškoms. Be to, jis nėra naudingas sukčiavimo vien šalies viduje atvejais.

1.3.12. Išvada

Apibendrindama pirmiau išdėstytas priemones Čekija daro išvadą, kad nors šios priemonės padėjo reikšmingai sumažinti sukčiavimo mastą, galutinai užkirsti kelio prekiautojų sukčiavimui esamoje PVM sistemoje jomis neįmanoma.

Atsižvelgiant į dideles ir realias pastangas pažaboti (karuselinį) sukčiavimą ir tai, kad šios pastangos ne visada buvo sėkmingos, gali būti laikoma, kad PVM direktyvos 199c straipsnio 1 dalies c punkte nustatyta sąlyga yra tenkinama.

1.4. Numatoma tikėtina mokestinių prievolių įvykdymo ir mokesčių surinkimo nauda viršija numatomą bendrą papildomą verslo subjektams ir mokesčių administratoriams tenkančią naštą bent 25 proc.

Čekijos valdžios institucijų teigimu, pradėjus taikyti BAAM neprireiks didinti su mokesčių administravimo sritimi susijusių darbuotojų skaičiaus – pakaks perskirstyti žmogiškuosius išteklius. Skaičiuojama, kad Čekijos mokesčių administratoriaus darbo organizavimo pokyčiai (įskaitant mokymus ir IT sistemų modifikavimą) kainuos 4 mln. CZK.

Kalbant apie apmokestinamuosius asmenis, pradėjus taikyti BAAM patirtos IT sistemų modifikavimo išlaidos bus vienkartinės. Remiantis skaičiavimais, BAAM turėtų būti taikomas iš viso 97 000 apmokestinamųjų asmenų. Daugiau kaip 60 proc. šios grupės atstovų jau turi patirties sektorių atvirkštinio apmokestinimo srityje. Jų IT struktūros ir sąskaitų išrašymo sistemos yra pritaikytos BAAM, taigi jiems tektų atlikti tik dalines esamų struktūrų modifikacijas. Kitiems 37 500 apmokestinamųjų asmenų gali tekti įsigyti naujas IT struktūras arba išplėsti esamas; vis dėlto, remiantis didžiausių mokesčių ir apskaitos programinės įrangos tiekėjų paklausimais, panašu, kad tokie pakeitimai yra įprastų naujinimo darbų dalis ir nėra apmokestinami papildomai.

Kitos išlaidos siejamos su darbuotojų mokymu; tačiau tokių išlaidų patiriama vykdant praktiškai bet kokius teisinės sistemos pakeitimus. Atvirkštinis apmokestinimas nėra visiškai nauja priemonė, todėl nemanoma, kad šios išlaidos bus didelės.

Kitas apmokestinamųjų asmenų išlaidas lemia būtinybė stebėti kiekvieną sandorį, nesvarbu, ar 17 500 EUR riba, kurią viršijus taikytinas BAAM, yra pasiekta. Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad daugeliu atvejų tai daroma naudojant apskaitos programas, šios išlaidos nebus labai didelės. Be to, BAAM sistemoje sandorių atskyrimas pagal apimtį yra gerokai paprastesnis negu jų atskyrimas taikant sektorių metodą.

Taip pat kai kuriais atvejais prekių tiekėjams ir paslaugų teikėjams gali tekti patikrinti, ar klientas yra apmokestinamasis asmuo, ir, atitinkamai, ar taikytinas atvirkštinis apmokestinimas. Tačiau tokiais atvejais galima pasinaudoti apmokestinamųjų asmenų registru, prieigą prie kurio suteikia mokesčių administratorius (jungiamasi per apmokestinamojo asmens programinę įrangą).

Čekija taip pat išaiškino, kad 2016 m. įvedus papildomų PVM ataskaitų teikimą prognozuota, jog apmokestinamųjų asmenų išlaidos sudarys 370 EUR mažų įmonių ir nuo 740 iki 3 000 EUR kitų bendrovių atveju, taigi iš viso verslo subjektai patirs 6 mlrd. CZK išlaidų. Čekijos valdžios institucijų skaičiavimu, bendros su BAAM įgyvendinimu susijusios apmokestinamųjų asmenų išlaidos gali sudaryti apytikriai 10 proc. nurodytos sumos, t. y. 0,6 mlrd. CZK.

Kalbant apie sistemos naudą, dėmesys atkreipiamas į sektorių atvirkštinio apmokestinimo praktiką, kurią pritaikius sukčiavimo mastas sumažėjo 98 proc., sukčiavimo atvejų skaičius – 89 proc. Atsižvelgiant į tai tikimasi, kad sukčiavimo apimtis per metus sumažės 5 mlrd. CZK. Sistemą taikant dvejus metus, nauda bus vertinama 10 mlrd. CZK. Kita vertus, kaip jau minėta anksčiau, mokesčių administratoriaus patirtos išlaidos sudarytų vos 0,004 mlrd. CZK, o apmokestinamųjų asmenų išlaidos, kaip prognozuojama, sudarys 0,6 mlrd. CZK. Apibendrinant, numatomos išlaidos sudaro 6,04 proc. tikėtinos naudos.

Atsižvelgiant į tai, kad tikėtina nauda (10 mlrd. CZK) viršija bendras sąnaudas (0,604 mlrd. CZK) daugiau kaip 25 proc., gali būti laikoma, kad ši sąlyga yra tenkinama.

1.5. Pradėjus taikyti BAAM verslo subjektai ir mokesčių administratoriai nepatirs didesnių išlaidų už tas, kurias patiria taikydami kitas kontrolės priemones.

Remiantis pirmiau minėtais skaičiavimais, atrodytų, kad tiek verslo subjektų, tiek mokesčių administratorių numatomos išlaidos nėra didelės, nors Čekija pripažįsta, kad pateikti tikslų palyginimą su kitų valstybių narių duomenimis būtų sunku.

Čekija neturi ketinimų pradėjus taikyti BAAM pakeisti visą savo mokesčių kontrolės priemonių organizavimą. Todėl jokių papildomų išlaidų (išskyrus minėtąsias pirmiau) nei mokesčių administratorius, nei kontroliuojami verslo subjektai nepatirs.

Taigi gali būti laikoma, kad ši sąlyga yra tenkinama.

2. Numatoma BAAM taikymo pradžios data ir planuojamas taikymo laikotarpis (PVM direktyvos 199c straipsnio 3 dalies b punktas)

Čekija yra paprašiusi leidimo pradėti taikyti BAAM nuo 2020 m. sausio 1 d. ir taikyti jį iki 2022 m. birželio 30 d.

3. Veiksmai, kuriais bus informuojami apmokestinamieji asmenys (PVM direktyvos 199c straipsnio 3 dalies c punktas)

Apie tai, kad bus pradėtas taikyti BAAM, ir nuo kada tai bus daroma, apmokestinamieji asmenys bus informuoti elektroniniu būdu. Be to, bus užmegzti ryšiai ir vedamos diskusijos su verslo asociacijomis bei mokesčių konsultantais. Informacinė medžiaga bus platinama per viešojo informavimo šaltinius (pvz., bukletai, informacija mokesčių administratoriaus svetainėje).

4. Išsamus papildomų priemonių aprašas (PVM direktyvos 199c straipsnio 3 dalies d punktas, atsižvelgiant į 2 dalį)

Šia nuostata reikalaujama nustatyti tinkamas ir veiksmingas elektroninio ataskaitų teikimo prievoles visiems apmokestinamiesiems asmenims, visų pirma apmokestinamiesiems asmenims, kurie tiekia ar gauna prekes ar paslaugas, kurioms taikomas BAAM, siekiant užtikrinti veiksmingą BAAM veikimą ir jo taikymo stebėseną.

Čekija mano, kad dabar veikiančių mokesčių kontrolės mechanizmų pakanka, kad būtų užtikrinamas tinkamas BAAM veikimas ir nereikėtų taikyti papildomų kontrolės priemonių. Tarp jau esamų – 1.3.6 punkte nurodytos papildomų PVM ataskaitų teikimo priemonės. Konkrečiai, taikant šias nacionaliniu lygmeniu jau įvestas ataskaitų teikimo prievoles gauti duomenys bus naudojami kaip analitinė priemonė siekiant nustatyti įtartinas tiekimo grandines. Pagal šią ataskaitų teikimo sistemą, apimančią PVM ataskaitų, kurias galima pildyti elektroniniu būdu, teikimą (įtraukiama papildomai prie PVM deklaracijos), prekes,

kurioms taikomas BAAM, reikės deklaruoti tokia pačia tvarka, kaip tai jau daroma su vidaus rinkai tiekiamomis prekėmis taikant atvirkštinį apmokestinimą (tačiau pridedant specialų BAAM kodą).

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šio leidimo paskirtis yra ribojama tiek taikymo srities, tiek laiko atžvilgiu ir nedaro jokio poveikio galutinės PVM sistemos, skirtos tarpvalstybinei įmonių tarpusavio prekybai, vykdomai Sąjungos viduje, kūrimui.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

PVM direktyvos 199c straipsnis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Atsižvelgiant į PVM direktyvos nuostatą, kuria grindžiamas pasiūlymas, subsidiarumo principas netaikomas.

- **Proporcingumo principas**

Šis sprendimas yra susijęs su valstybei narei jos pačios prašymu suteiktu leidimu ir nėra įpareigojamojo pobūdžio.

Atsižvelgiant į laiko ir taikymo srities apribojimą, ši speciali priemonė proporcinga siekiamam tikslui, t. y. pažaboti karuselinį sukčiavimą, kol vyksta derybos dėl galutinės PVM sistemos.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma priemonė – Tarybos įgyvendinimo sprendimas.

Pagal PVM direktyvos 199c straipsnį BAAM gali būti taikomas tik jei Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, vieningai suteikia tam leidimą. Tarybos įgyvendinimo sprendimas yra tinkamiausia priemonė, nes jis gali būti skirtas atskirai valstybei narei.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Šis pasiūlymas yra pagrįstas Čekijos pateiktu prašymu ir skirtas tik šiai valstybei narei.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

- **Poveikio vertinimas**

199c straipsnis, kuriuo grindžiamas šis leidimas, į PVM direktyvą įtrauktas atlikus poveikio vertinimą, kurio atžvilgiu 2016 m. lapkričio 28 d. Reglamentavimo patikros valdyba pateikė teigiamą nuomonę su rekomendacijomis[13].

[13] Žr. http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/cia_2016_en.htm

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturės neigiamo poveikio Europos Sąjungos biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

Pasiūlymo galiojimas yra riboto laikotarpio.

2019/0137 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo, nukrypstant nuo Direktyvos 2006/112/EB 193 straipsnio, Čekijai suteikiamas leidimas taikyti bendrąjį atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvą 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos[1], ypač į jos 199c straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) Direktyvos 2006/112/EB 199c straipsniu, nukrypstant nuo tos direktyvos 193 straipsnio ir užtikrinant tam tikrų griežtų sąlygų laikymąsi, valstybėms narėms leidžiama taikyti bendrąjį atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą (BAAM) ne tarpvalstybinio lygmens prekių tiekimui ir paslaugų teikimui, jei asmuo, atsakingas už PVM sumokėjimą, yra apmokestinamasis asmuo, kuriam tiekiamų visų prekių ir teikiamų visų paslaugų vieno sandorio vertė viršija 17 500 EUR;

(2) 2019 m. sausio 21 d. ir kovo 22 d. Komisijoje užregistruotais raštais Čekija paprašė leidimo taikyti BAAM;

(3) remiantis 2016 m. rugpjūčio 23 d. Komisijos 2016 m. galutinėje ataskaitoje dėl PVM nepriemokos[2] pateikiamu metodu ir duomenimis, 2014 m. PVM nepriemoka Čekijoje sudarė 16,14 proc. PVM bendrojo mokestinio įsipareigojimo. Taigi Čekijos PVM nepriemoka Bendrijos PVM nepriemokos medianą (10,4 proc.) viršijo daugiau kaip 5 procentiniais punktais;

(4) remiantis poveikio vertinimu[3], pridedamu prie Tarybos direktyvos (ES) 2018/2057 pasiūlymo[4], kuriuo numatytas BAAM, karuselinio sukčiavimo mastas bendros Čekijos PVM nepriemokos atžvilgiu viršijo 25 proc.;

(5) Čekija pateikė Komisijai duomenų, rodančių, kad neatsižvelgiant į tai, jog kelios Čekijos taikytos kontrolės priemonės davė gerų rezultatų, tų priemonių kovoti su karuseliniu sukčiavimu nepakako. Administracinis bendradarbiavimas PVM srityje, kaip paaiškėjo, irgi yra nepakankama priemonė kovojant su karuseliniu sukčiavimu;

---

1 OL L 347, 2006 12 11, p. 1.

2 Socialinių ir ekonominių tyrimų centras (CASE), PVM nepriemokos 28 ES valstybėse narėse tyrimas ir ataskaitos: 2016 m. galutinė ataskaita (TAXUD/2015/CC/131), 2016, p. 19.

3 SWD(2016) 457 *final*, 2016 12 21, p. 39.

4 2018 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva (ES) 2018/2057, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nuostatos dėl bendrojo atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo laikino taikymo tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms, kurių vertė viršija tam tikrą ribą (OL L 329, 2018 12 27, p. 3).

(6) Čekija pateikė Komisijai duomenų, rodančių, kad nauda, kurios būtų galima tikėtis pritaikius BAAM, sudarytų 10 mlrd. CZK. Čekija taip pat apskaičiavo, kad bendra verslo subjektams ir mokesčių administratoriams tenkanti papildoma našta sudarytų 0,604 mlrd. CZK. Taigi numatoma nauda viršija numatomą bendrą papildomą naštą daugiau kaip 25 proc.;

(7) atsižvelgiant į tai, kad, Čekijos įsitikinimu, bendra papildoma našta, susidarysianti pradėjus taikyti BAAM, nebus didelė, verslo subjektams ir mokesčių administratoriams nepatirs išlaidų, kurios būtų didesnės už išlaidas, patiriamas taikant kitas kontrolės priemones;

(8) Čekija paprašė leidimo taikyti BAAM nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2022 m. birželio 30 d.;

(9) Čekija Komisijai patvirtino, kad imsis veiksmų siekdama informuoti apmokestinamuosius asmenis apie tai, kad bus pradėtas taikyti BAAM, e. paštu, taip pat rengdama viešas paskaitas bei diskusijas su verslo asociacijomis, skelbdama informaciją mokesčių administratoriaus svetainėje ir platindama spausdintą bei elektroninę informacinę medžiagą;

(10) Čekija Komisijai pateikė išsamų savo esamų PVM kontrolės mechanizmų aprašą ir patvirtino, kad, pridėjus specialų BAAM kodą, esamos priemonės bus pakankamos siekiant užtikrinti veiksmingą BAAM veikimą ir stebėseną;

(11) remiantis Čekijos Komisijai pateikta informacija, yra laikoma, kad Čekija tenkina Direktyvos 2006/112/EB 199c straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas ir kad Čekijos pateiktas prašymas atitinka kitus to straipsnio 3 dalies reikalavimus. Todėl tikslinga Čekijai leisti taikyti BAAM laikotarpiu, kurio Čekija paprašė;

(12) ši nukrypti leidžianti nuostata neturės neigiamo poveikio Sąjungos nuosaviems ištekliams, gaunamiems iš PVM,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Čekijai suteikiamas leidimas taikyti bendrąjį atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą pagal Direktyvos 2006/112/EB 199c straipsnį laikotarpiu nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2022 m. birželio 30 d.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Čekijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas